

REFERAT Børne-, Unge- og Familieudvalget (2014-2017) d. 08-01-2014

Mødedato Onsdag d. 08. januar 2014 kl. 18:30

Mødested Lokale 2, Vordingborg Rådhus

Indholdsfortegnelse

Statusanalyse i forbindelse med samarbejdet med Inklusionsudvikling.....	3
--	---

Punkt 1: Statusanalyse i forbindelse med samarbejdet med Inklusionsudvikling

13/29950

Bilag

Status på arbejdet med inklusion i Vordingborg Kommune - rapport .pdf

Statusanalyse i forbindelse med samarbejdet med Inklusionsudvikling

Lovgrundlag

Folkeskoleloven.

Dagtilbudsloven.

Serviceoven.

RESUMÉ

Vordingborg Kommunes Kommunalbestyrelse har indgået en toårig samarbejdsaftale om inklusionsudvikling med Undervisningsministeriet. I forbindelse med opstart af projektet er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse for at få en status på inklusionsarbejdet i Vordingborg Kommune. Nedenfor følger en gennemgang af rapportens hovedpunkter samt beskrivelse af, hvilke indsatser der allerede findes i Vordingborg Kommune, og hvilke indsatser der igangsættes fremadrettet på baggrund af rapportens anbefalinger. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen indgår endvidere i den samlede evalueringsrapport vedr. Fokus på folkeskolen som er klar i slutningen af marts 2014. Således vil inklusionsudviklingsrapportens resultater indgå som en del af de samlede konklusioner og anbefalinger, der udarbejdes i forlængelse af evalueringsrapporten.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 13. juni 2013 at indgå en toårig samarbejdsaftale omkring udvikling og omstilling til øget inklusion med Undervisningsministeriet. Det overordnede formål med samarbejdet er at sikre en vellykket omstilling til øget inklusion i Vordingborg Kommune på dagtilbuds- og skoleområdet. Samarbejdet udmønter sig i Vordingborg Kommune i tre specifikke indsatsområder; forældresamarbejde, optimering af teamarbejdet og brug af ekstern sparring.

I forbindelse med projektets start har Undervisningsministeriet med hjælp fra eksternt firma gennemført spørgeskemaundersøgelsen "Status på arbejdet med inklusion i Vordingborg Kommune" blandt alle medarbejdere i de kommunale daginstitutioner, kommunens folkeskoler og SFOer og alle medarbejdere i PPR og F (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og Forebyggelse). På baggrund af undersøgelsen har Undervisningsministeriet udarbejdet en rapport, hvis hovedpunkter vil blive opsummeret nedenfor. En tilsvarende undersøgelse vil blive gennemført igen ved projektets afslutning i efteråret 2015.

Målet med rapporten er at give Vordingborg Kommune mulighed for at stille skarpt på de udfordringer, de decentrale ledelser og medarbejdere oplever i forhold til kommunens inklusionsindsats, og hermed i højere grad målrette arbejdet med inklusion.

Undersøgelsen har en samlet svarprocent på 50. På baggrund af svarprocenterne vurderes det, at validiteten på skoleområdet er i orden, mens svarene på SFO-området kun kan tages som en svag indikation, da der er et meget lavt antal besvarelser.

Status på arbejdet

På dagtilbudsområdet viser undersøgelsen, at der er stor opbakning til inklusionstanken, ligesom der generelt på dagtilbudsområdet er en oplevelse af, at inklusionsindsatsen virker. På skoleområdet ser billedet noget anderledes ud.

Ifølge undersøgelsen vurderer 75 % af medarbejderne på hele skoleområdet, at der i høj/ meget høj/ nogen grad er opbakning til inklusionstanken. Kun få af medarbejderne på skoleområdet oplever, at inklusionen lykkes i høj eller meget høj grad, mens 41 % af skolelærere og -pædagoger, og 59 % af SFO-medarbejdere vurderer, at arbejdet med inklusion samlet set lykkes i nogen grad. Samlet set konkluderer rapporten, at der er behov for et øget fokus på inklusionsindsatsen på skoleområdet.

Det er vigtigt at have for øje at arbejdet med inklusion i Vordingborg Kommune kun har været i gang i godt 1 år,

nemlig fra august 2012 hvor implementeringen af Fokus på Folkeskolen blev påbegyndt i august 2012. Således kan svaret "i nogen grad" ses som en indikation af, at medarbejderne er i gang med en forandringsproces, og de dertil knyttede ændringer af arbejdets tilrettelæggelse.

De 3 mål for samarbejdet

Mål 1 for samarbejdet mellem Vordingborg Kommune og Undervisningsministeriet er styrket forældresamarbejde. Ca. en tredjedel af de medarbejdere, der har svaret på undersøgelsen oplever, at forældrene, til børn som tidligere var ekskluderet, er glade for at deres børn nu er en del af almenmiljøet. Knap halvdelen af pædagogerne og 32 % af lærerne peger på, at de har behov for øget viden om "inddragelse af alle forældre i arbejdet med inklusion". Den arbejdsgruppe, der er nedsat vedr. forældresamarbejde, tager udgangspunkt i disse emner, og vil udarbejde konkrete tiltag på området.

Mål 2 er teamsamarbejde for lærere og pædagoger. 80 % af skolepædagoger og lærere angiver, at de i høj eller meget høj grad arbejder i teams. I rapporten påpeges det, at en forudsætning for et godt teamsamarbejde er, at deltagerne oplever klare og retningsgivende mål for arbejdet. Godt halvdelen af medarbejderne oplever, at der er klare mål for arbejdet med inklusion, men at målene ikke opleves som retningsgivende. Det anbefales derfor i rapporten at stille skarpt på, hvordan der kan skabes meningsfulde retningslinjer.

Det igangværende udviklingsarbejde på området er allerede i gang med at udvikle et pilotprojekt, der vil lave konkrete handlinger på kommunens børne- og ungepolitik. Disse handlinger har det formål at give alle teams et fælles afsæt i forhold til arbejdet med de tre mål, som er at alle børn og unge trives, de skal udfolde deres potentialer og være med i fællesskaber.

Mål 3 for samarbejdet er ekstern sparring. Undersøgelsen viser, at medarbejderne primært søger viden og rådgivning hos deres kolleger, og kun i ringe grad hos skolens ressourcepersoner, såsom psykologer, inklusionsmedarbejdere, trivselscoaches m.fl. Dette skal ses i lyset af, at kun 20 % af lærerne giver udtryk for, at de i høj grad eller meget høj grad føler, at de har kompetencerne til at skabe inkluderende undervisning. Udviklingsarbejdet vedr. øget brug af ekstern sparring sætter fokus på, at de sparrings- og rådgivningsmuligheder, der findes internt på skolerne og i forvaltningerne skal kommunikeres langt bedre til alle medarbejdere. Man er i gang med at udvikle tiltag, som skaber gennemsigtighed og tilgængelighed i de ydelser, der er tilgængelige for skoler, SFO og dagtilbud. Desuden vil der være fokus på, at de ressourcepersoner, der findes på skolerne og i kommunens forvaltninger, bliver endnu bedre til at kunne sætte sig i lærerens / pædagogens sted og give den ydelse, der er brug for.

Opmærksomhedspunkter

I rapporten anbefales det, at Vordingborg Kommune overvejer, om der bør iværksættes yderligere afdækninger eller handlinger på følgende områder:

- *Er ledelsen i tilstrækkelig dialog med medarbejderne om de daglige opgaver?* Der er store forskelle på, hvad ledere og medarbejdere svarer, særligt i skoledelen af undersøgelsen. På landsbasis er der generelt divergens mellem ledere og medarbejders svar i statusanalyserne, men det påpeges at dette særligt gør sig gældende i Vordingborg Kommune på skoleområdet. Det er derfor vigtigt, at der i arbejdet med at implementere børne- og ungepolitikken inddrages både ledere og medarbejdere, så der kan udarbejdes praksisnære handleplaner, som nemt kan anvendes i det daglige arbejde. Rapporten påpeger dog også, at en af årsagerne til store forskelle i besvarelserne kan være, at medarbejderen kun svarer på egne vegne, hvorimod lederen svarer på hele skolens vegne.
- *Får lærerne tilstrækkelig støtte af PPR&F (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og Forebyggelse)?* En forholdsvis stor andel af medarbejderne giver udtryk for, at de ikke oplever at få den støtte fra PPR, de har behov for. Det anbefales derfor at sætte yderligere fokus på PPR&Fs ydelser til skolerne, hvor både medarbejdere og ledelser på skolerne er med til at identificere de ydelser, der er behov for.
- *Er der for meget fokus på individet?* Kontinuerligt igennem undersøgelsen er der i svarene meget fokus på

tiltag målrettet enkeltbørn, hvilket kan være udtryk for, at medarbejderne fastholder et individfokus i deres tilgang til arbejdet med børnene. I arbejdet med inklusion er man i et spændingsfelt mellem fokus på fællesskabet, og samtidig at skulle behandle alle børn forskelligt for at give dem lige deltagelsesmuligheder. I rapporten anbefales det, at udviklingsarbejdet omkring styrkelse af ekstern sparring sætter fokus på, hvordan man skaber læringsfællesskaber, hvor alle børn kan deltage og trives.

- *Fungerer samarbejdet med Børne- og Familieekretariatet godt nok?* Vordingborg Kommune har en decentral områdestruktur, hvor socialrådgiverne er i skoledistriktsområderne 1-2 dage om ugen med henblik på at styrke samarbejdet mellem socialforvaltning og skole /SFO / dagtilbud. Kun 6 % af medarbejdere og ledere på skolerne og 3 % af medarbejderne på SFOerne svarer, at samarbejdet med socialforvaltningen, i høj grad eller meget høj grad, er godt. I rapporten anbefales det derfor, at man evaluerer på organiseringen samt informationen omkring organiseringen.

Kompetencer – fokus på faglighed

Ifølge undersøgelsen mener 60 % af lærere og pædagoger, at de i nogen eller høj grad har de fornødne kompetencer til at skabe inkluderende undervisning. De vurderer, at de har behov for at styrke deres kompetencer inden for især undervisningsmetoder og -differentiering i praksis (60 %) og viden om børn i vanskeligheder, eksempelvis diagnoser (59 %). Endelig peger medarbejderne på supervision i forhold til vanskelige sager (77 %) som emne, hvis de skulle kvalificeres yderligere til arbejdet med inklusion.

Skolelederne vurderer noget anderledes, idet de vurderer, at medarbejderne primært har behov for at styrke deres kompetencer i forhold til undervisningsmetoder og -differentiering (92 %), dernæst dokumentation og evaluering med fokus på elevernes udbytte af undervisningen (77 %) og endelig inddragelse af alle forældre i arbejdet med inklusion (77 %).

38 % af lærere og pædagoger giver udtryk for, at de i nogen eller høj grad har mulighed for den kompetenceudvikling, de har behov for i arbejdet med inklusion, 36 % svarer i mindre grad og 17 % slet ikke. Forskningen på skole- og læringsområdet viser, at de elementer, der er afgørende for den enkelte elevs læring er tydelig klasseledelse, relationskompetence samt et velfungerende teamsamarbejde, hvor lærerne bl.a. opsætter klare mål for den enkelte elevs læring. Det vil sige, at et løft og en styrkelse af almenområdet er afgørende faktorer for at skabe inkluderende læringsmiljøer, hvor alle skoledistriktets børn kan trives.

I forbindelse med implementeringen af Fokus på folkeskolen igangsatte man derfor kompetenceudviklingsforløb for alle skolelærere og -pædagoger, med udgangspunkt i netop disse områder. I skoleåret 2013/2014 er der afsat 25 timer pr. medarbejder med fokus på det pædagogiske teamsamarbejde, hertil kommer eget arbejde i teamene med udvikling af værktøjerne til lokalt brug. Kompetenceudviklingsforløbet veksler mellem oplæg/undervisning, læringsforløb i de pædagogiske teams på skolerne og teamsamarbejde. Derudover modtager alle medarbejdere i indeværende skoleår 15 timers kompetenceudvikling fokuseret på brugen af IT som understøttende læringsmiddel.

De ansatte i SFOerne giver udtryk for, at de i nogen eller høj grad har kompetencerne til at arbejde inkluderende (97 %), men at de har behov for at styrke deres kompetencer primært på følgende områder: Det konkrete arbejde med inkluderende børnefællesskaber i hverdagen (56 %), planlægning, organisering og opfølgning på det pædagogiske arbejde (56 %) og viden om børn i vanskeligheder (48 %).

I foråret 2014 vil alle pædagoger deltage i et kompetenceudviklingsforløb, som tager udgangspunkt i

1. At lede en klasse/ et hold i forløb med klare læringsmål.
2. Didaktiske færdigheder.
3. Personaleudvikling, med henblik på tydelighed om egen faglighed.
4. At byde ind i ligeværdigt samarbejde med lærere og øvrige samarbejdspartnere.

I skoleåret 2014/2015 tilrettelægges et kompetenceløftforløb med hovedvægt på det pædagogiske teamsamarbejde, som yderligere vil kvalificere pædagogerne i arbejdet med at skabe inkluderende fællesskaber hvor alle børn trives.

Med den nye skolereform, som træder i kraft august 2014, vil SFO-pædagogerne i højere grad være med i skolen, og blandt andet varetage en stor del af den understøttende undervisning. Næste års kompetenceudviklingsforløb vil blandt andet tage udgangspunkt i optimering og udvikling af det tværfaglige teamsamarbejde.

På dagtilbudsområdet er der igangsat et omfattende kompetenceudviklingsforløb for alle pædagoger og tilbud til øvrige medarbejdere. Forløbet tager afsæt i de metoder, som er dokumenteret understøtter inkluderende læringsmiljøer.

Supervision, rådgivning og vejledning

77 % af de lærere og skolepædagoger, der har deltaget i undersøgelsen svarer, at de gerne vil have supervision på deres arbejde. Samtidig angiver kun 40 % af lærere og skolepædagogerne og 48 % af SFO-pædagogerne, at de i nogen eller høj grad får den rådgivning og vejledning, de skal bruge, i forhold til inklusion.

På alle skoler er der ansat forskellige ressourcepersoner, blandt andet inklusionsmedarbejdere, trivselscoach og læringskonsulenter. Inklusionsmedarbejderen kan lave observationer på undervisningen og give supervision, vejlede og coache kollegerne med udgangspunkt i viden om gode læringsfællesskaber og undervisningsmiljøer. Desuden kan inklusionsvejlederen formidle de forskellige redskaber i den pædagogiske værktøjskasse, og koordinere videndeling på tværs af årgange.

På alle skoler er der ligeledes en trivselscoach, som aktivt arbejder med at styrke elevernes trivsel på skolen, nedbringe deres fravær og optimere antallet af elever, der er uddannelsesparate efter folkeskolen. Trivselscoachen kan ligeledes være bindeled for elever og give supervision på relationen mellem dem professionelle og eleverne. I Vordingborg Kommune er der endvidere ansat læringskonsulenter, som er fast tilknyttet skolerne.

Læringskonsulenterne understøtter lærere og pædagogers arbejde med at øge elevernes læring, blandt andet gennem vejledning, observationer på undervisningen og supervision i forskellige kontekster.

Endvidere arbejder alle skoler tæt sammen med Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og Forebyggelse (PPR & F). Medarbejderne her yder vejledning og tværfaglig rådgivning til medarbejderne på skolerne, blandt andet på et fast månedligt teammøde på alle skoler. Desuden kan psykologerne give sparring på arbejdet med relationskompetencer og klasseledelse, lave observationer og give supervision. Rapporten viser, at de forskellige ressourcepersoner ikke er tilstrækkelig synlige for den enkelte lærer og det enkelte team. Som nævnt tidligere tyder besvarelsenerne endvidere på, at samarbejdet med PPR&F ikke fungerer optimalt, og der vil derfor blive iværksat en række konkrete tiltag for at få det optimale udbytte af de ressourcer, som er tilgængelige.

Overgange og tværfagligt samarbejde

De adspurgte giver udtryk for, at der generelt er et fælles sprog og forståelse af inklusionsopgaven internt på skolen og SFOen, men når det gælder fælles sprog med hhv. daginstitutionerne, PPR&F samt socialforvaltningen, så svarer mellem 1/3 og halvdelen "ved ikke", hvilket indikerer, at der er behov for et øget fokus på optimering af det tværfaglige samarbejde og kendskabet hertil. Samtidig peger svar i undersøgelsen på, at der er behov for øget opmærksomhed på overgange mellem dagtilbud og skoler/SFO, såvel som internt mellem skoler. Det anbefales derfor i rapporten, at der udarbejdes klare retningslinjer for det tværfaglige samarbejde, og at disse retningslinjer implementeres fuldt ud, så alle medarbejdere kender dem.

Næste skridt

Undersøgelsens resultater vil indgå i den samlede evaluering af Fokus på folkeskolen, som fremlægges til politisk behandling i april 2014. Resultaterne vil desuden indgå i det videre udviklingsarbejde som en del af samarbejdsaftalen med Undervisningsministeriet.

Undersøgelsens spørgsmål vil blive gentaget i efteråret 2015 med henblik på at dokumentere udviklingen af inklusionsarbejdet i Vordingborg Kommune.

INDSTILLING

Administrationen indstiller,

at rapportens resultater drøftes,

at rapportens anbefalinger indgår i den samlede evaluering vedrørende Fokus på folkeskolen,

at rapportens konkrete handlingsforslag medtages i de nedsatte arbejdsgrupper i samarbejdet med Undervisningsministeriet om inklusionsudvikling.

BESLUTNING I BØRNE-, UNGE- OG FAMILIEUDVALGET DEN 08-01-2014

Indstillingerne blev tiltrådt, idet udvalget understreger, at man ser med stor alvor på de mange opmærksomhedspunkter og udfordringer, som rapporten peger på.